

ФОНД ДИЈАСПОРА ЗА МАТИЦУ

Проблеми су премостиви: Учесници Скупштине

Дијаспора се не одриче матице: Скупштина Фонда

СЛОЖНИ И УДРУЖЕНИ СМО ЈАЧИ

Скупштина Фонда је указала на неопходну бољу организованост матице и расејања, отклањање неповерења из прошлости, враћање узурпираних средстава и подршку низу пројеката, као и подршку држави у напорима за праведно и одрживо решавање питања КиМ, у складу с међународним правом, Уставом Србије и Резолуцијом СБ УН 1244

Јачање веза матице и расејања, продубљивање поверења, културног и духовног јединства између свих делова српског народа представљају стратешку обавезу државних, националних, научних и духовних институција и удружења. Повезаност свих делова српског народа око најважнијих националних и државних циљева услов је за успешан развој и напредак Србије као суверене и независне земље, као и за још веће поштовање Срба у расејању као мостова сарадње и разумевања. У временима

дубоких промена, великих изазова и неизвесности каква су данашња то је уједно и услов успешне заштите најважнијих националних и државних интереса.

Ово је, поред осталог, истакнуто на седници Скупштине Фонда дијаспора за матицу одржаној у Парохијском дому Храма Светог Саве, у Београду (24. септембра 2022). Поред представника српског расејања из више европских земаља, САД, Канаде и Аустралије,

Пише
**МИРКО
ЛУКОВИЋ**

Фото
**МИРОСЛАВ
МЛИНАР**

у раду Скупштине су учествовали Милица Бурђевић Стаменковски, председница Одбора за дијаспору и Србе у региону Народне скупштине Србије, народни посланик Сања Лакић, градски менаџер Града Београда Мирослав Чучковић, председник Матице исељеника Србије Миодраг Јакшић, ранији председник Владе Србије Никола Шаиновић, председник ИО Клуба генерала и адмирала генерал Лука Кастратовић и други пред-

ставници јавног, културног и друштвеног живота.

Скупштина је, између осталог, усвојила Извештај о раду, завршни рачун за протекли период, извештај о раду Фондације за стипендирање талената из математике и техничких наука „Сања Миленковић“, преглед неввраћених средстава, као и смернице за рад у следећој години. У смерницама је истакнуто да ће Фонд и у наредном периоду, у складу са утврђеним критеријумима, дати приоритет решавању хуманитарних проблема угроженог народа у Покрајини Косово и Метохија, избеглим и расељеним лицима, »

као и сиромашним породицама са троје и више малолетне деце. Уз запажање да расте број молби за хуманитарну помоћ док се приходи Фонда од камата на депозите у банкама и нових донација смањују, упућен је апел потенцијалним приложницима и донаторима из расејања и матице да својим прилозима Фонду омогуће решавање још већег броја хуманитарних случајева. У истом циљу, Фонд ће наставити своје вишегодишње напоре за укидање пореза на хуманитарну делатност како се средства за хуманитарне потребе не би пореским оптерећењима даље смањивала.

УКЛОНИТИ НЕПОВЕРЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОСТИ

Председница Управног одбора др Љиљана Вернер је обновила иницијативу Управе за изградњу Српског дома у Београду као институције културног и друштвеног повезивања матице и расејања, као и Меморијала жртва геноцида над српским народом у 20. веку. Указала је и на потребу да се заврши започета реконструкција споменика жртвама НАТО агресије у Парку „Ушће“, на Новом Београду, и да се упали вечна ватра. Она је такође изразила очекивање да се раније узурпирана а невраћена средства Фонда дијаспора за матицу и Фондације за стипендирање талената из математике и техничких наука „Сања Миленковић“ (око 150.000 евра) врате како би се нормализовао и проширио њихов рад и уједно отклонили узроци и даље присутног неповерења у односима матице и расејања. И др инж. Милоје Милићевић из Берлина, један од оснивача, великих добротвора и почасни

председник Фонда, у својој поруци Скупштини заложио се за враћање невраћених средстава, поштовање воље дародаваца из расејања од стране надлежних државних органа и остваривање иницијатива о Српском дому, Српском меморијалу и Србослову које је лично покренуо на Првом сабору матице и расејања одржаном 3. и 4. августа 1999. године.

Показало се да дубоке промене у Европи и свету, појачани притисци на Србију и српски народ, као и надилазећа економска, финансијска и посебно енергетска криза, захтевају далеко већу пажњу у свестраном повезивању ма-

Нина Марковић

тице и расејања, сарадњи и отклањању свих узрока неповерења из прошлости. Самим тим и досадашња организованост у матици за односе са расејањем није усклађена са надоласећим потребама и треба је унапредити и учинити делотворнијом.

Милица Ђурђевић Стаменковски, председница скупштинског Одбора за дијаспору и Србе у расејању,

Препуштање штампања уџбеника страним центрима под изговором отворености, поштовања „европских вредности“ и тзв. слободног деловања тржишта је кратковидо препуштање другима да утичу на формирање свести младих нараштаја угрожавајући национални, културни и духовни идентитет српског народа

Милица Ђурђевић

заложила се за већу пажњу у повезивању матице и расејања, за интензивнију комуникацију и успостављање Министарства за дијаспору и Србе у региону у новој влади чије формирање предстоји.

И за градског менаџера Београда Мирослава Чучковића повезаност између матице и расејања велики значај има за развој и углед земље и Београда као главног града. Подсетио је да је Фонд, поред осталог, обновио 50 домова у Обреновцу оштећених у поплавама и изразио признање дијаспори за њен допринос развоју и повезивању Србије са другим земљама и народима. Град Београд ће, како каже, и у будуће подржавати хуманитарне активности Фонда дијаспора за матицу.

Драган Лакићевић, главни уредник Српске књижевне задруге, посебно се осврнуо на значај очувања српског националног културног и духовног идентитета и захвалио на помоћи Фонда у издавању

капиталних издања највећих српских књижевника и историчара, као и у обележавању 130 године рада СКЗ. Др Мирко Луковић, млади српски научник, педагог и члан управе Фонда, из Швајцарске, подсетио је да, поред хуманитарне помоћи, годишњи прилив од дознака српског расејања износи око четири милијарде долара, да је то велики допринос платном билансу, девизним резервама и привредном развоју Србије што се мора уважити у процесу грађења стратегије односа матице и расејања. Он сматра да пословни људи из расејања могу дати још већи допринос привредном развоју, посебно инвестицијама

Сања Лакић

у малу и средњу привреду, али да то претпоставља бољу организованост, узајамну информисаност и активнији однос економске дипломатије.

И др Нина Марковић, професор, ранија саветница Парламента Аустралије за међународне односе, упозна-

ла је учеснике Скупштине са хуманитарним активностима Срба у Аустралији и изразила спремност да се још интензивније ангажује у раду Фонда дијаспора за матицу и Фондације „Сања Миленковић“.

Уз забринутост за стање у издаваштву уџбеника који се користе у образовном систему Србије, професор и писац Миливоје Павловић, члан Управног одбора Фонда, изнео је податак да преко 70 одсто уџбеника за основно и средње образовање у Србији уређују и

Мирослав Чучковић

штампају издавачи са Запада, у првом реду из Немачке, док Завод за уџбенике Србије, као државна институција законом установљена и овлашћена за одабир, уређивање и штампање уџбеника, обезбеђује тек неколико процената уџбеника. Скуп је оценио да је таква пракса веома опасна и штетна јер представља део инжињеринга за формирање свести младих нараштаја Србије у складу са интересима западних центара моћи и да се са досадашњом праксом, која је страна свакој земљи која држи до свог достојанства и будућности, мора енергично раскинути. Препуштање штампања уџбеника страним центрима под изговором отворености, поштовања „европских вредности“ и тзв. слободног деловања тржишта је кратковидо препуштање другима да утичу на формирање свести младих нараштаја угрожавајући национални, културни и духов-

За Србију нису прихватљиви двоструки стандарди, никакви притисци, уцене нити геополитички „модел“ по мери интереса западних центара моћи. За њих је Косово и Метохија питање њихове геополитичке експанзије и доминације, за Србију је то питање слободе и егзистенције чиме се не тргује и од чега се ни по коју цену не одступа

ни идентитет српског народа. То се посебно очитује у препуштању тренду ревизије историје, па чак и у учествовању српских аутора и рецензента у томе ради задовољавања личних лукративних интереса.

ВРАТИТИ УЗУРПИРАНА СРЕДСТВА

Миодраг Јакшић, председник Матице исељеника Србије је подсетио на период 8-годишњих напора Управе и добронамерних људи да се обезбеди да Влада Србије врати већи део главнице узурпираних средстава Фонда и изразио уверење да ће бити политичке воље да се врате и преостала невраћена средства, посебно она која припадају Фондацији „Сања Миленковић“. Изражено је опште очекивање српског расејања и српске јавности уопште, да надлежни државни органи врате сва невраћена средства Фонду дијаспора за матицу и Фондацији „Сања Миленковић“ и омогуће њихово коришћење у складу с наменом и жељама дародаваца, уз напомену – са највећом пажњом и одговорношћу.

Обраћајући се Скупштини, докторант техничко-технолошких наука са Универзитета у Кембриџу Ђорђе Огризовић изразио је велику захвалност Фондацији „Сања Миленковић“ за стипендију која му је омогућила да у року заврши постдипломске студије на престижном универзитету и да се након тога врати у матицу, где је сада запослен као стручњак за најмодерније технологије.

Слободан Аћимовић, председник Надзорног одбора Фонда је нагласио да Фонд финансира хуманитарне активности из годишњег прилива од камата и нових донација док главницу средстава чува у ороченим депозитима код банака. Он је посебно нагласио да упркос економским и финансијским тешкоћама постоји расположење и у расејању и у матици да се обезбеде и нове донације јер се шири истина о Фонду као јединственој хуманитарној организацији заснованој искључиво на самопрегору и добровољном раду. Заложио се за интензивирање ових напора.

У Извештају о раду и дискусији је истакнуто да је Фонд заснован искључиво на добровољном раду, и да своју хуманитарну делатност развија у Србији, Републици Српској и другим бившим југословенским републикама у којима живе делови српског народа. Наведени су примери помоћи у отклањању последица поплава у пет општина у Републици Српској, Србима у околини Петриње за санирање последица катастрофалног земљотреса и други. За борбу против пандемије ковида 19 Фонд је уплатио буџету Републике Србије 10 милиона динара.

Сви учесници Скупштине су изразили забринутост због продужене дискриминације припадника српског народа у бившим југословенским републикама, тихог етничког чишћења и све теже заштите њиховог националног, културног и духовног идентитета. Дата је пуна подршка полити-

ци заштите њихових основних људских права у складу са европским и светским стандардима и праксом пуне равноправности коју припадници других народа уживају на територији Србије.

ПОДРШКЕ И ОХРАБРЕЊА

Није изостала ни подршка државном руководству у напорима за мирно, праведно и одрживо решавање питања покрајине Косово и Метохија, у складу са међународним правом, Уставом Србије и Резолуцијом СБ УН 1244 којом се гарантује суверенитет и територијални интегритет Србије а за Косово и Метохију предвиђа широка аутономија у оквиру Србије. За Србију нису прихватљиви двоструки стандарди, никакви притисци, уцене нити геополитички „модел“ по мери интереса западних центара моћи. За њих је Косово и Метохија питање њихове геополитичке експанзије и доминације, за Србију је то питање слободе и егзистенције чиме се не тргује и од чега се ни по коју цену не одступа. Србија не може и неће седети скрштених руку док Приштина, уз подршку западних ментора, покушава да уђе у међународне организације суверених држава. Учесници скупа очекују да Србија обзани које су нове државе повукле признање једностраног илегалног отцепљења и да на тај начин охрабри нова повлачења не препуштајући време заговорницима „реципроцитета“ и политичких свршених чинова.

Изражена је пуна подршка очувању и напретку Републике Српске са свим изворним уставним надлежностима, специјалним паралелним односима између Србије и Републике Српске и доследној примени и поштовању Дејтонско-париског споразума.

Наравно, пружена је и пуна подршка политици добросуседских односа, мира, стабилности и развоја на Балкану, развоју уравнотежених односа Србије са свим важнијим чиниоцима међународних односа, војној неутралности и неприхватања илегалних санкција против Русије. **П**